

Latvijas digitālo grāmatu tirgus Eiropas digitālo grāmatu tirgus kontekstā

LATVIJAS
GRĀMATIZDEVĒJU
ASOCIĀCIJA

Definīcija:

digitālās grāmatas
= darbi elektroniskā formā

e-grāmatas

audiogrāmatas

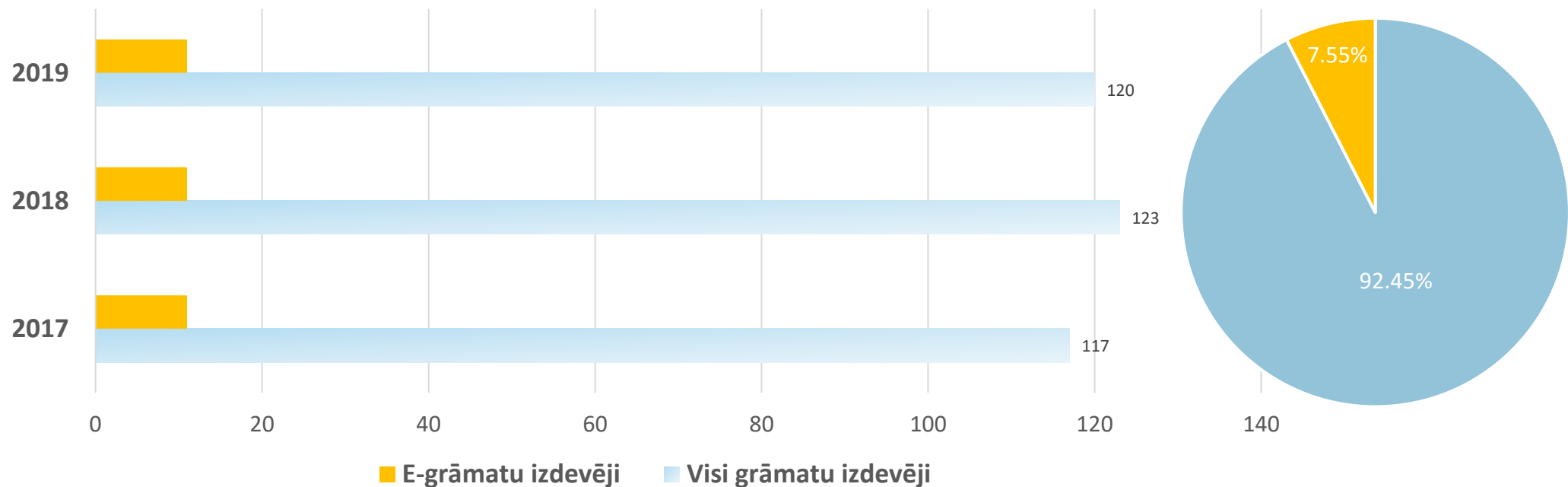
! Tirgū eksistē komerciāla rakstura un nekomerciāla rakstura digitālās grāmatas

Latvijas e-grāmatu tirgus raksturojums

- e-grāmatu tirgus pastāv vismaz 10 gadus, taču tas attīstās ļoti gausi, dažādu faktoru dēļ;
- lielākais tirgus spēlētājs «Zvaigzne ABC»;
- eksistē izdevēju izveidotas legālas e-grāmatu iegādes platformas www.zvaigzne.lv / www.janisroze.lv / www.latvijasmediji.lv
- pastāv valsts finansēta platforma bibliotēku lasītājiem / www.3td.lv
- pastāv vairākas pirātiskās e-grāmatu izplatīšanas platformas, kur nesodīti tiek izplatīts saturs, neievērojot autortiesības / www.egramatas.com

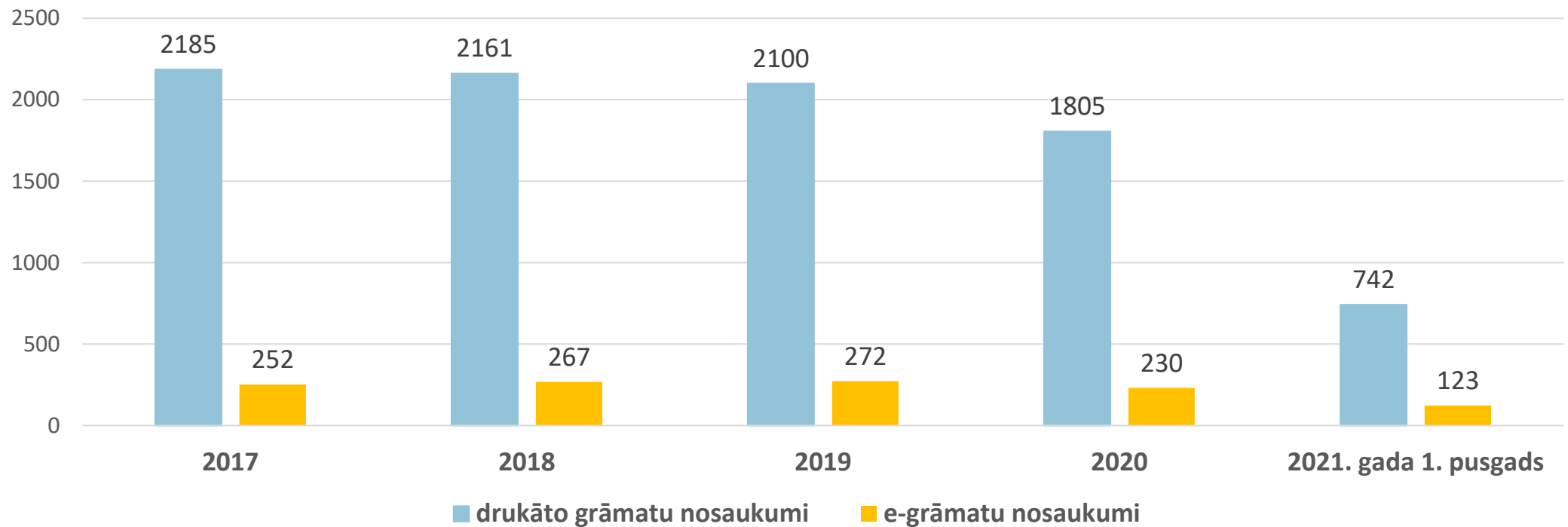

e-grāmatu izdevēju (LGA biedru) īpatsvars attiecībā pret visiem grāmatu izdevējiem

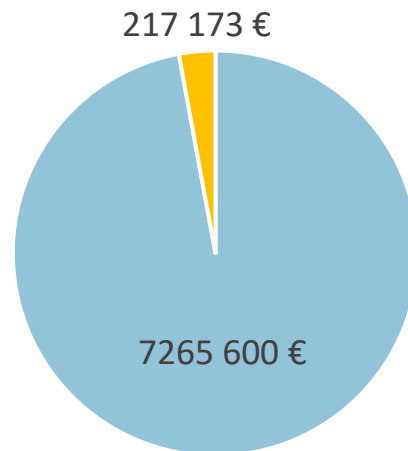
*Grafikā atspoguļoti CSP uzskaitītie «grāmatu izdevēji» pēc NACE koda 5811, kas ietver arī dažādas institūcijas, kas izdevušas vismaz 1 grāmatu, taču grāmatu izdevējdarbība nav viņu tiešā darbības joma. Faktiski tirgū ar grāmatu izdevējdarbību nodarbojas ap 50-55 izdevēji, no kuriem 30 ir Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas (LGA) biedri.

Latvijā izdoto e-grāmatu* un drukāto grāmatu nosaukumu skaits

*Grafikā izmantots e-grāmatu skaits, ko uzrādījuši LGA biedri, kas izdod e-grāmatas.
Faktiski e-grāmatu tirgus Latvijā ir nedaudz lielāks, taču par to trūkst datu.

LGA biedru e-grāmatu ieņēmumu attiecība pret kopējo nozares apgrozījumu, EUR

- kopējais nozares apgrozījums (2017-2019), EUR
- ieņēmumi no e-grāmatām (2017-2019), EUR

*Grafikā atspoguļoti CSP uzskaitītie «grāmatu izdevēji» pēc NACE koda 5811, kas ietver arī dažādas institūcijas, kas izdevušas vismaz 1 grāmatu, taču grāmatu izdevējdarbība nav viņu tiešā darbības joma. Faktiski tirgū ar grāmatu izdevējdarbību nodarbojas ap 50-55 izdevēji, no kuriem 30 ir Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas biedri. Faktiski e-grāmatu tirgus ir nedaudz lielāks, bet par to trūkst datu.

Latvijas audiogrāmatu tirgus raksturojums

- **komerčiālais** audiogrāmatu tirgus Latvijā praktiski neeksistē;
- ~ 99% no nekomerciālā audiogrāmatu satura veido Latvijas Neredzīgo bibliotēkas izdotās audiogrāmatas, ko finansē Kultūras ministrija.
Mērķauditorija: cilvēki ar īpašām vajadzībām.
- Eksistē Latvijā izveidota platforma www.klausamnami.lv, kur komerciāla rakstura audiogrāmatas var iegādāties, bet **platformai vēl ir jāaug!**

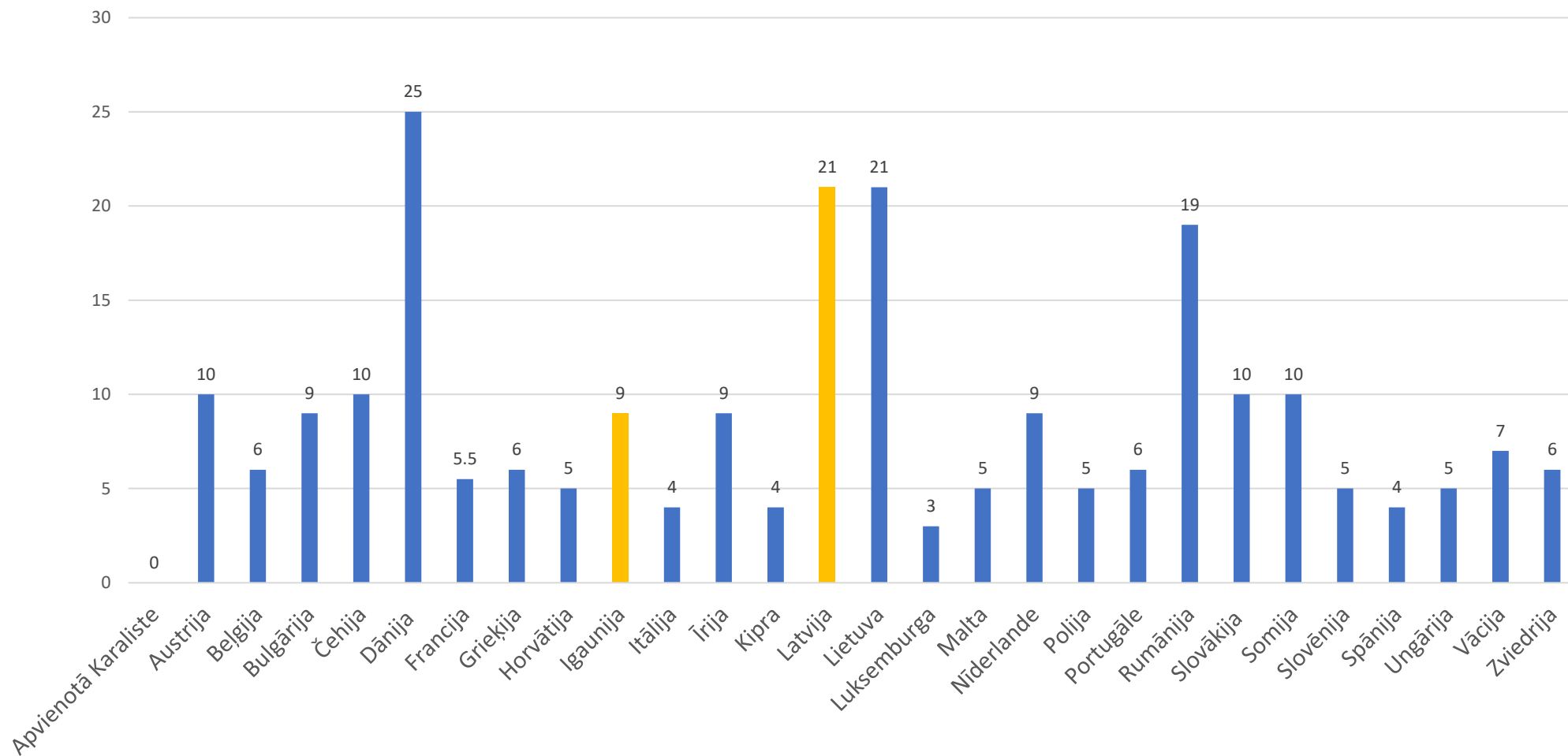

Faktori, kas bremzē digitālo grāmatu tirgus attīstību Latvijā

- **augsta PVN likme**, kas tieši ietekmē gala produkta cenu, padara tā izstrādi komerciāli neizdevīgu;
- **nesakārtota likumdošana**, kas atklāti deklarē, ka zagļi=pirāti paliks nesodīti un saturs e-vidē netiks aizsargāts;
- **valsts pasīvā attieksme** pret izmaiņu ieviešanu satura un autortiesību jautājumā sakārtošanā;
- **grāmatu izdevēju resursu un prasmju trūkums**;
- **neizglītota sabiedrība** (visos līmeņos) par legālu satura lietošanu e-vidē.

Digitālajām grāmatām Latvijā tiek piemērota 21% PVN likme, kas ir 2. augstākā Eiropā

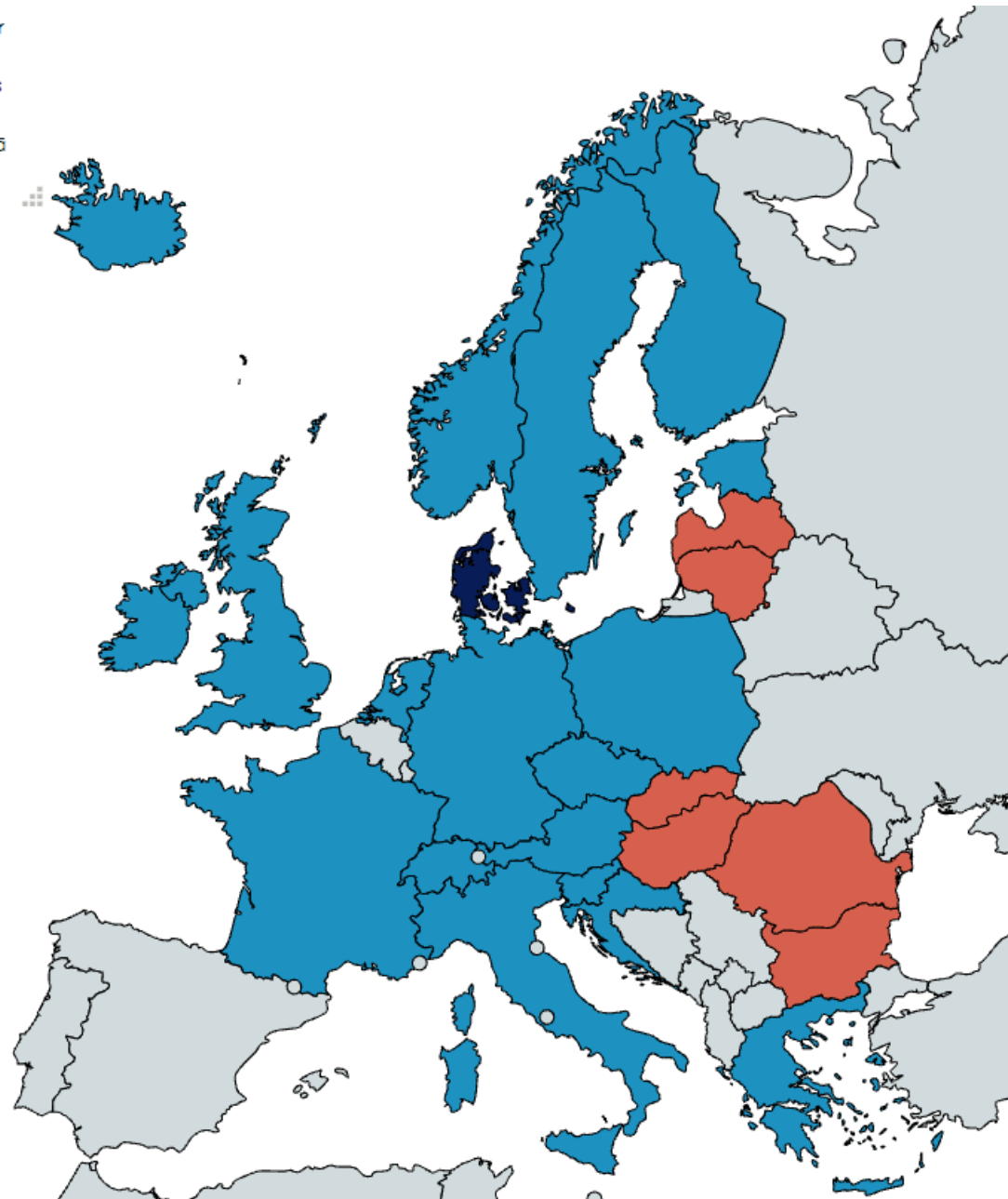
*Rumānija plāno ieviest samazināto PVN likmi 5% no 2022. gada 1. janvāra
<https://www.orbitax.com/news/archive.php/Greece-to-Extend-6-Reduced-VA-47045>

Avoti: www.avalara.com
<https://www.globalvatcompliance.com/vat-rates-for-ebooks-2020/>

Samazinātās PVN likmes ieviešanas statuss e-grāmatām Eiropas izdevēju federācijas (FEP) biedru valstīs

- PVN likme e-grāmatām ir samazināta
- notiek sarunas par likmes samazināšanu
- vistīcāmāk tuvākajā laikā likmi nesamazinās

PVN likme (%)
e-grāmatām
Eiropas valstīs

Kāpēc ir svarīgi attīstīt digitālo grāmatu tirgu Latvijā?

- Covid pandēmija ir veicinājusi digitālo kultūras patēriņu visā pasaulē, tai skaitā Latvijā.

Digitalizācija ir neizbēgama.

- Digitālās grāmatas ir mūsdienu steidzīgajam cilvēkam piemērotākais grāmatu formāts.
- Pieprasījums pēc digitālā formāta grāmatām aug straujāk nekā piedāvājums.
- Ap 33% Latvijas iedzīvotāju, kuri iepriekš nav maksājuši par digitālo kultūras patēriņu internetā, būtu gatavi par to maksāt. 21% būtu gatavi to darīt nākotnē*.

* Avots: Kultūras patēriņa un līdzdalības pētījums 2020, 14.slaidis / SKDS/Kultūras akadēmija

Kāpēc ir svarīgi attīstīt digitālo grāmatu tirgu Latvijā?

Tā ir iespēja:

- grāmatu lasīšanai/klausīšanai pievērst gados jauno, digitālajā vidē «dzīvojošo» auditoriju;
- veicināt satura daudzveidības pieejamību latviski runājošiem cilvēkiem visā pasaulē;
- Latvijas valdībai rīkoties saskaņā ar ES jaunās digitālās stratēģijas pamatnostādņem.

Informācijai!

Š. g. **7. oktobrī** LGA uzsāka lekciju ciklu «Latvijas grāmatu izdevēju digitālās kapacitātes stiprināšana», kas noslēgsies decembrī.

Mērķis: veicināt e-grāmatu un audiogrāmatu segmenta attīstību.

Projektu finansē: Valsts kultūrkapitāla fonds

Izdzīvošanas pamatā
– spēja pielāgoties!

**ADAPTIVITY IS KEY:
3 MAJOR CHANGES FOR THE BOOK CHAIN**

ONLINE SELLING

Countries with good online sales infrastructures have suffered less from the crisis

GOING DIGITAL

Sales of digital books and audio books increased in almost all countries surveyed!

CLICK&COLLECT

Small booksellers saw greater sales than average in book retail due to the support of local communities

Trīs lielākās izmaiņas
grāmatu izplatīšanas ķēdē:

1. pārdošana tiešsaistē;
2. digitālo grāmatu lietošanas pārdošanas un lietošanas apjomu pieaugums;
3. pērc tiešsaistē – saņem klātienē princips.

Audiogrāmatu tirgus izmaiņas Eiropā un Ziemeļvalstīs

Austrijā, Vācijā, Polijā, Nīderlandē, Francijā audiogrāmatas bērniem piedzīvo straujāko pārdošanas apjomu pieaugumu kā jebkad iepriekš.

Pandēmijas laikā grāmatu lasītāji kļuvuši digitālāki!
Audiogrāmatu pārdošanas apjomi Zviedrijā pieauga par 51,5 %, Somijā – x2, bet Norvēģijā par 33 %

Grāmatu online pārdošanas apjomu pieaugums Eiropā

SECINĀJUMI

- Digitālo grāmatu tirgus Latvijā ir «zīdainis autiņos». Tam ir jāļauj augt, iet kopsolī ar laiku!
- Piemērojot 5% samazināto PVN likmi digitālajām grāmatām (e-grāmatām un audiogrāmatām) tiks sperts pirmais solis, lai veicinātu šī segmenta straujāku attīstību. Ietekme uz valsts budžetu nebūs pat jūtama!
- Laikā, kad OECD valstis nostiprina savu stratēģiju digitālās transformācijas politikai, kad COVID pandēmija ir ietekmējusi visas cilvēces attiecības ar digitālajām tehnoloģijām, Latvijas valdība nedrīkst teikt «Nē» digitālo grāmatu nozares attīstībai Latvijā!

Atdodiet visām grāmatām

% PVN likmi!

@gramatizdeveji
#MazaklrVairak

Nacionāls,
nevis fiskāls
jautājums

LATVIJAS
GRĀMATIZDEVĒJU
ASOCIĀCIJA **LGA**

Marika Celma
Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas
izpilddirektore
marika@gramatizdeveji.lv